

OBRAZLOŽENJE POSEBNOG DIJELA
GODIŠNJEG IZVJEŠTAJA O IZVRŠENJU
FINANCIJSKOG PLANA JAVNE USTANOVE ZA UPRAVLJANJE
ZAŠTIĆENIM DIJELOVIMA PRIRODE VARAŽDINSKE ŽUPANIJE
ZA 2024. GODINU

Varaždin, 28. ožujka 2025.

PROGRAM: PROGRAM ZAŠTITE OKOLIŠA

(Glava 01402, Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode)

OPIS PROGRAMA:

Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Varaždinske županije provodi aktivnosti na zaštiti, održavanju i promicanju zaštićenih područja Varaždinske županije. Nadležnost Javne ustanove je i upravljanje područjima ekološke mreže u Varaždinskoj županiji, radi očuvanja ciljnih vrsta i stanišnih tipova.

Aktivnosti rada i djelovanja Javne ustanove su:

- upravljanje zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže u Varaždinskoj županiji,
- unapređenje stanja zaštićenih područja Varaždinske županije,
- promicanje i prezentacija zaštićenih područja Varaždinske županije,
- promicanje i prezentacija ostalih prirodnih vrijednosti Varaždinske županije,
- istraživanja i praćenja stanja vrsta i staništa na području Varaždinske županije,
- praćenje stanja ostalih prirodnih vrijednosti Varaždinske županije.

Ujedno se ovim programom osiguravaju sredstva za realizaciju Posebnog cilja 7 – Zaštita prirode i okoliša te smanjenje utjecaja klimatskih promjena, mjera 7.1. – Ulaganje u zaštitu prirode, mjera 7.2. – Održivo upravljanje okolišem i Posebnog cilja 2 – Razvoj funkcionalne i održive turističke regije, mjera 2.1. – Unapređenje turističke infrastrukture.

ZAKONSKA I DRUGA PODLOGA ZA UVOĐENJE PROGRAMA:

Zakon o zaštiti prirode (NN broj 80/2013, 15/2018, 14/19, 127/19 i 155/23);
Uredba o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova (NN broj 80/19 i 119/23)
Uredba o proglašenju Regionalnog parka Mura-Drava (NN broj 22/11)
Plan razvoja Varaždinske županije za razdoblje od 2021. do 2027. godine

PROCJENA I REALIZACIJA SREDSTAVA:

Unutar programa izvršavaju se slijedeće aktivnosti/projekti:

R.b.	Naziv aktivnosti/projekta	Plan 2024.	Izvršenje 2024.	Indeks %
01.	Stručno i administrativno osoblje	146.000,00	139.706,69	95,69
02.	Rashodi za provođenje programa javne ustanove	160.989,00	144.501,03	89,76
03.	Zaštita Ivanščice	15.000,00	14.125,00	94,17
04.	Posjetiteljski centar Gaveznicica	8.199,00	8.199,12	100,00
05.	Uklanjanje invazivnih vrsta (IAS)	90.600,00	60.958,76	67,28
06.	Učinkovito upravljanje područjima EM u Varaždinskoj županiji	67.000,00	66.637,50	99,46
	Ukupno program:	487.788,00	434.128,10	89,00

Stručno i administrativno osoblje

Tijekom 2024. godine financijska sredstva Javne ustanove za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Varaždinske županije (u nastavku: Javna ustanova) korištena su u skladu s Financijskim planom Javne ustanove za 2024. g. i projekcijama plana za 2025. i 2026. godinu, te I. Izmjenama i dopunama Financijskog plana Javne ustanove za 2024. g. i projekcijama plana za 2025. i 2026. godinu. Sredstva u iznosu od 139.706,69 eura utrošena su na rashode za zaposlene u Javnoj ustanovi (plaće, doprinosi na plaće, naknade troškova zaposlenima i sl.), dok se dio rashoda za jednog zaposlenog djelatnika vodio i u okviru EU projekata LIFE RESTORE for MDD te za dva djelatnika u okviru projekta InterACTGreen.

Rashodi za provođenje programa javne ustanove

Sredstva u iznosu od 144.501,03 eura tijekom 2024. g. utrošena su za realizaciju aktivnosti koje su planirane u Programu rada Javne ustanove za 2024. g.: provođenje aktivnosti na održavanju zaštićenih područja (spomenika parkovne arhitekture „Arboretum Opeka“, poučne staze u Dravskoj park-šuma u Varaždinu, geološkog spomenika prirode Gaveznicica – Kameni vrh u Lepoglavi, zaštićenih pojedinačnih stabala i skupina stabala), provođenje aktivnosti iz Planova upravljanja područjima ekološke mreže Natura 2000 (provedbu istraživanja i praćenja stanja ciljnih Natura vrsta i staništa), vođenje posjetitelja u zaštićenim područjima, pripremu dokumentacije za prijavu odnosno provedbu projekata vezanih uz zaštitu prirode, nadzor u zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže, provođenje projekta zaštite i očuvanja bijele rode, održavanje postojeće posjetiteljske infrastrukture u zaštićenim područjima, promotivne aktivnosti vezane uz obilježavanje važnih datuma u zaštiti prirode i raznih događanja vezanih uz zaštitu prirode (npr. obilježavanje 60. godišnjice proglašenja Špilje Vindije paleontološkim spomenikom prirode u sklopu kojeg su organizirana različita događanja posvećena Špilji Vindiji - znanstveno-stručni

skup na kojem su predstavljene recentno provedene aktivnosti na zaštiti, prezentaciji i očuvanju lokaliteta, proveden je i likovni natječaj za djecu predškolske dobi i učenike osnovnih škola u Varaždinskoj županiji pod nazivom „Moj doživljaj Špilje Vindija“, održan prigodni program „Srijeda u muzeju“ na samu godišnjicu proglašenja zaštite, a tiskana je i znanstveno-popularna knjiga o Špilji Vindiji pod nazivom „Špilja Vindija - mala špilja od velikog značenja“, kao i ostali materijalni rashodi vezani uz rad Javne ustanove.

Zaštita Ivanščice

Sredstva u iznosu od 14.125,00 eura utrošena su na informativne, edukativne i promotivne aktivnosti prema široj javnosti, a proveden je i zakonom propisani postupak javnog uvida u Prijedlog Zakona o proglašenju Parka prirode „Zagorske gore“ sa stručnom podlogom i kartografskom dokumentacijom te organizirano javno izlaganje u Varaždinskoj županiji.

Posjetiteljski centar Gaveznicica

Sredstva u iznosu od 8.199,12 eura utrošena su za završetak izrade projektne - tehničke dokumentacije za izgradnju i uređenje Posjetiteljskog centra Gaveznicica – Kameni vrh u Lepoglavi temeljem Ugovora br. 2022/008771 o neposrednom sudjelovanju Fonda za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost u financiranju izrade projektne dokumentacije za obnovu postojeće posjetiteljske i planinarske infrastrukture u zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže, radi prijave projekta na EU sufinanciranje, davanjem sredstava pomoći (KLASA: 612-07/21-07/31, URBROJ: 563-02-2/206-22-10 od 7. travnja 2022.), Dodatak Ugovora (Reg.broj: 2022/000020, KLASA: 612-07/21-07/31, URBROJ: 563-02-2/206-23-20 od 18. siječnja 2023.).

Uklanjanje invazivnih vrsta (IAS)

Nastavljena je provedba projekta pod nazivom „Čupaj, kosi, invazivce iz prirode odnosi!“, koji je financiran sredstvima Fonda za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost. Projekt se odnosi na uklanjanje invazivnih stranih biljnih vrsta na lokacijama definiranim Javnim pozivom za neposredno financiranje projekata „Kontrola populacija prioritarnih invazivnih stranih vrsta“ na području Varaždinske županije. Vrste obuhvaćene projektom su: žljezdasti nedirak (*Impatiens glandulifera*), prava svilenica (*Asclepias syriaca*) i zlatnice (*Solidago* sp.), a svrha projektnih aktivnosti je smanjenje brojnosti populacija navedenih vrsta te smanjenje njihovog negativnog utjecaja na zavičajne vrste i staništa, s naglaskom na ciljane vrste i stanišne tipove područja ekološke mreže.

Sredstva u iznosu od 60.958,76 eura utrošena su za provedbu projektnih aktivnosti koje su se odnosile na utvrđivanje početne rasprostranjenosti stranih invazivnih vrsta na području ekološke mreže Livade uz Bednju I-V, njihovo uklanjanje, usluge administrativnog i financijskog upravljanja projektom, nabavu prijevoznog sredstva, drona, opreme, alata i materijala potrebnih za uklanjanje i zbrinjavanje invazivnih vrsta..

Učinkovito upravljanje područjima ekološke mreže u Varaždinskoj županiji

Nastavljena je provedba projekta „Učinkovito upravljanje područjima ekološke mreže u Varaždinskoj županiji“, koji je financiran sredstvima Fonda za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost. Projektne aktivnosti usmjerene su na izradu projektne dokumentacije (stručnih podloga) koje su temelj za osiguravanje budućeg poboljšanog i učinkovitog upravljanja zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže u Varaždinskoj županiji, uključujući vrstama te staništima, a što se primarno odnosi na područja ekološke mreže Livade uz Bednju I-V i Gornji tok Drave u Varaždinskoj županiji. Izrađena dokumentacija predstavljat će temelj za buduću prijavu projekta vezanog uz učinkovito upravljanje zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže u Varaždinskoj županiji na javni poziv za financiranje iz Programa Konkurentnost i kohezija 2021. - 2027.

Sredstva u iznosu od 66.637,50 eura utrošena su za izradu Stručne podloge za buduće učinkovito upravljanje PEM Livade uz Bednju I-V na temelju praćenja ciljnih vrsta u Varaždinskoj županiji, odnosno Stručne podloge za buduće učinkovito upravljanje PEM Gornji tok Drave na temelju istraživanja ciljnih vrsta u Varaždinskoj županiji.

CILJEVI I POKAZATELJI USPJEŠNOSTI KOJIMA SE MJERI OSTVARENJE CILJEVA:

Pokazatelj	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor podataka	Ciljana vrijednost 2024.	Izvršenje 2024.
Istraživanja/monitoring vrsta i staništa u Varaždinskoj županiji	Istraživanja/monitoring vrsta i staništa u Varaždinskoj županiji	broj	5	Program rada Javne ustanove za 2024.g	5	6
Aktivnosti na unapređenju stanja zaštićenih područja i područja ekološke mreže	Aktivnosti na unapređenju stanja kroz održavanje, uređenje, obnovu i interpretaciju prirodnih vrijednosti zaštićenih područja i područja EM	broj	5	Program rada Javne ustanove za 2024.g.	5	5

Nadzor i praćenje stanja u zaštićenim područjima	Aktivnosti redovitog obilaska i praćenja stanja zaštićenih područja i područja ekološke mreže	broj	200	Program rada Javne ustanove za 2024.g.	200	200
Aktivnosti senzibilizacije javnosti za zaštitu prirode	Aktivnosti podizanja razine znanja i svijesti javnosti za zaštitu prirode	broj	10	Program rada Javne ustanove za 2024.g.	10	12
Aktivnosti na zaštiti Ivanšćice	Aktivnosti vezane uz proglašenje novog zaštićenog područja	broj	1	Program rada Javne ustanove za 2024.g.	1	2

PROJEKT - POSJETITELJSKI CENTAR GAVEZNICA

Pokazatelj	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor podataka	Ciljana vrijednost 2024.	Izvršenje 2024.
Izrađena projektna dokumentacija za Posjetiteljski centar Gaveznica – Kameni vrh u Lepoglavi	Aktivnosti na izradi kompletne projektno-tehničke dokumentacije za izgradnju i uređenje Posjetiteljskog centra Gaveznica – Kameni vrh u Lepoglavi	broj	0	Program rada Javne ustanove za 2024.g.	1	1

PROJEKT – UKLJANJANJE INVAZIVNIH VRSTA (IAS)

Pokazatelj	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor podataka	Ciljana vrijednost 2024.	Izvršenje 2024.
Izrada izvješća o provedenim aktivnostima uklanjanja invazivnih stranih vrsta	Provedene aktivnosti uklanjanja invazivnih stranih vrsta	broj	0	Program rada Javne ustanove za 2024.g.	1	1

PROJEKT – UČINKOVITO UPRAVLJANJE PODRUČJIMA EKOLOŠKE MREŽE u VARAŽDINSKOJ ŽUPANIJI

Pokazatelj	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor podataka	Ciljana vrijednost 2024.	Izvršenje 2024.
Izrada stručne podloge za buduće učinkovito upravljanje PEM Livade uz Bednju I-V na temelju praćenja ciljnih vrsta u Varaždinskoj županiji	Provedeno praćenje stanja, istraživanje i analiza prikupljenih podataka o ciljnim vrstama leptira s preporukama za buduće učinkovito upravljanje PEM Livade uz Bednju I-V	broj	0	Program rada Javne ustanove za 2024.g.	1	1
Izrada stručne podloge za buduće učinkovito upravljanje PEM Gornji tok Drave na temelju istraživanja ciljnih vrsta u Varaždinskoj županiji	Provedeno istraživanje i analiza prikupljenih podataka o ciljnim vrstama leptira, vretenaca te vodozemaca i gmazova s preporukama za buduće učinkovito upravljanje PEM Gornji tok Drave	broj	0	Program rada Javne ustanove za 2024.g.	1	1
Izrada studijske dokumentacije za prijavu i provedbu projektnog prijedloga obnove staništa na područjima ekološke mreže Livade uz Bednju I-V	Studijska dokumentacija je temelj za planiranje i kasniju implementaciju aktivnosti očuvanja i obnove odnosno postizanje povoljnog stanja očuvanosti ciljnih vrsta i stanišnih tipova na PEM Livade uz Bednju I-V	broj	0	Program rada Javne ustanove za 2024.g.	1	0

PROGRAM: PROGRAMI EUROPSKIH POSLOVA

(Glava 01402, Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode)

OPIS PROGRAMA:

DRAVA LIFE

Europska komisija je odobrila projekt „Drava Life – Integrated River Management“ kao jedini hrvatski projekt koji je odobren kroz Program za okoliš i klimatske aktivnosti (LIFE) 2014. za projekte očuvanja okoliša. Projekt je primjer međusektorske suradnje i integriranog upravljanja hrvatskim rijekama. Implementacija projekta je započela 1. prosinca 2015. godine, a projekt je dobio produžetak do studenog 2024. godine.

LIFE RESTORE for MDD

Europska komisija odobrila je projekt LIFE RESTORE for MDD kroz Program za okoliš i klimatske aktivnosti (LIFE Program) 2021. -2027. Projekt obuhvaća partnere (njih 17) iz svih 5 zemalja kroz koje se proteže Petodržavni rezervat biosfere Mura-Drava-Dunav, koji temeljem međusektorske suradnje započinju s aktivnim upravljanjem Petodržavnim rezervatom biosfere. Cilj projekta je očuvanje i obnova poplavnih šumskih staništa duž rijeka Mura-Drava-Dunav, radi poboljšanja njihovog statusa očuvanosti, a njegova provedba započela je u listopadu 2023. godine.

InterACT Green

Europska urbana inicijativa odobrila je projekt pod nazivom *Green infrastructure InterACTIVE management and regeneration tested through River Drava Forest Park in Varaždin*, akronim: *InterACT Green* koji je Grad Varaždin u suradnji s ostalim projektnim partnerima (Fakultet organizacije i informatike, Grad Ludbreg, Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Varaždinske županije, Hrvatski šumarski institut i Turistička zajednica Grada Varaždina) prijavio s ciljem uređenje zaštićenog područja Dravske park-šume kao urbanog šumskog prostora sa zelenom infrastrukturom koja će poticati održivo korištenje sadržaja i usluga šumskog ekosustava, uz procjenu zdravstvenog stanja park-šume te provedbu potrebnih zahvata s ciljem smanjenja posljedica degradacije šumskog ekosustava na temelju izrađenih studija.

ZAKONSKA I DRUGA PODLOGA ZA UVOĐENJE PROGRAMA:

Sukladno Uredbi (EU) br. 1293/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2013. o uspostavljanju Programa za okoliš i klimatske akcije (LIFE) i Provedbenoj odluci Komisije od 19. ožujka 2014. o donošenju višegodišnjeg programa rada za program LIFE za razdoblje 2014.-2017, Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Varaždinske županije je (zajedno s ostalim partnerima na projektu) u rujnu 2015. godine potpisala Ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava za projekt br. – LIFE 14 NAT/HR/000115 DRAVA LIFE – Integralno upravljanje rijekama, temeljem kojeg je u veljači 2016. godine sklopljen Sporazum o partnerstvu s Hrvatskim vodama kao korisnikom-koordinаторom, odnosno vodećim partnerom na projektu.

Sukladno Uredbi (EU) br. 2021/783 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2021. o uspostavljanju Programa za okoliš i klimatske akcije (LIFE) i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 1293/2013, Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Varaždinske županije je (zajedno s ostalim partnerima na projektu) potpisala je Partnerski sporazum o provedbi projekta “Preserving and restoring floodplain forest habitats along the Mura-Drava-Danube rivers” (akronim: LIFE22-NAT-AT-LIFE RESTORE for MDD), projektni broj: 101113557, koji je vezan uz Ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava od 29. srpnja 2023., potpisan između vodećeg partnera (WWF Austrija) i Europske izvršne agencije za klimu, infrastrukturu i okoliš (CINEA) u sklopu LIFE Programa 2021. – 2027.

Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Varaždinske županije je (zajedno s ostalim partnerima na projektu) potpisala Partnerski sporazum o provedbi projekta *Green infrastructure InterACTIVE management and regeneration tested through River Drava Forest Park in Varaždin*, akronim: *InterACT Green*, koji je vezan uz Ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava koji je potpisan između vodećeg partnera (Grad Varaždin) i Europske urbane inicijative.

PROCJENA I REALIZACIJA SREDSTAVA:

Unutar programa izvršavaju se slijedeće aktivnosti/projekti:

R.b.	Naziv aktivnosti/projekta	Plan 2024.	Izvršenje 2024.	Indeks %
01.	Projekt DRAVA LIFE	1.663,00	1.155,00	69,45
02.	LIFE RESTORE for MDD	85.446,00	25.152,30	29,44
03.	InterACT Green	15.268,00	6.197,80	40,59
	Ukupno program:	102.377,00	32.505,10	31,75

Projekt DRAVA LIFE

Nakon gotovo 10 godina službeno je 30. studenog 2024. godine završila provedba projekta DRVA LIFE. Projekt Drava Life bio je prvi projekt obnove rijeka u Hrvatskoj, primjer je suradnje sektora vodnog gospodarstva, zaštite prirode i nevladinih organizacija, te je kao takav postavio temelje za buduće projekte i suradnju na zaštiti riječnih ekosustava, koji su među najugroženijima u Europi. U sklopu njegove provedbe izrađeno je i postavljeno 6 info-točaka odnosno odmorišta s informativno-edukativnim sadržajima na području uz rijeku Dravu u Varaždinskoj županiji, a iako je projekt službeno gotov, nastavljena je restauracija dravskog rukavca na lokaciji Otok Virje u Varaždinskoj županiji.

Sredstva u iznosu od 1.155,00 eura utrošena su za organizaciju predstavljanja projektnih aktivnosti povodom najave radova na obnovi rukavca na lokaciji Otok Virje u Varaždinskoj županiji.

LIFE RESTORE for MDD

Cilj projekta je očuvanje i obnova poplavnih šumskih staništa duž rijeka Mura-Drava-Dunav, radi poboljšanja njihovog statusa očuvanosti, a provedba projekta započela je u listopadu 2023. godine. Tijekom projektnog razdoblja od 5 godina, uzrocima degradacije poplavnih šuma i nedostatkom povezanosti između pojedinačnih staništa duž triju prekograničnih riječnih tokova bavit će se koordiniranim i integriranim naporima partneri (17 partnera) s područja Petodravnog rezervata biosfere Mura-Drava-Dunav. Projektne aktivnosti Javne ustanove, čija realizacija je započela 2024. godine, uključuju utvrđivanje postojećeg stanja invazivnih stranih biljnih vrsta na području Dravske park-šume u Varaždinu, kao i njihovo aktivno uklanjanje i monitoring u periodu od 5 godina, uz izradu pratećih promotivno-edukativnih materijala i sadržaja. Projektne aktivnosti također uključuju i uspostavu te provođenje edukativnih programa tzv. Škole uz rijeku, za osnovne škole u općinama i gradovima s područja Regionalnog parka Mura-Drava.

Sredstva u iznosu od 25.152,30 eura utrošena su za sufinanciranje plaća zaposlenih na projektu, utvrđivanje postojećeg stanja invazivnih stranih biljnih vrsta unutar zaštićenog područja Dravske park-šume u Varaždinu, kao i njihovo aktivno uklanjanje i praćenje stanja tijekom 2024. godine. Također, započelo je i provođenje edukativnih programa tzv. Škole uz rijeku s osnovnim školama iz općina i gradova s područja Regionalnog parka Mura – Drava u Varaždinskoj županiji.

InterACT Green

Započela je provedba projekta InterACT Green koji se odnosi se na uređenje zaštićenog područja Dravske park-šume u Varaždinu kao urbanog šumskog prostora sa zelenom infrastrukturom koja će poticati održivo korištenje sadržaja i usluga šumskog ekosustava. Vodeći partner je Grad Varaždin, a Javna ustanova „Priroda Varaždinske županije“ jedan je od 6 partnera na projektu. Projektne aktivnosti u izvještajnom razdoblju odnosile su se na suradnju u okviru izrade studija o procjeni zdravstvenog stanja Dravske park-šume, provedbu početne faze izrade digitalne platforme te pripremu smjernica za izradu idejnog rješenja uređenja dijelova Dravske park-šume u Varaždinu, pri čemu je Javna ustanova sudjelovala u aktivnostima vezanim uz zaštitu prirode, davanjem stručnog mišljenja, za što je kroz sufinanciranje plaća zaposlenih na projektu tijekom 2024. godine utrošeno 6.197,80 eura.

CILJEVI I POKAZATELJI USPJEŠNOSTI KOJIMA SE MJERI OSTVARENJE CILJEVA:

PROJEKT – LIFE RESTORE for MDD

Pokazatelj	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor podataka	Ciljana vrijednost 2024.	Izvršenje 2024.
Izrada izvješća o početnoj rasprostranjenosti stranih invazivnih biljnih vrsta u Dravskoj park-šumi u Varaždinu	Provedeno istraživanje o početnoj rasprostranjenosti stranih invazivnih biljnih vrsta u Dravskoj park-šumi u Varaždinu	broj	0	Program rada Javne ustanove za 2024.g.	1	1
Uklanjanje stranih invazivnih biljnih vrsta u Dravskoj park-šumi u Varaždinu	Aktivnosti uklanjanja (košnje) stranih invazivnih biljnih vrsta u Dravskoj park-šumi u Varaždinu	broj	0	Program rada Javne ustanove za 2024.g.	1	1

Provođenje programa Škola uz rijeku	Organizacija i provedba edukativnog programa Škola uz rijeku (radionice za škole)	broj	0	Program rada Javne ustanove za 2024.g.	0	1
Aktivnosti na edukaciji javnosti	Izrada promotivnih materijala i sl	broj	0	Program rada Javne ustanove za 2024.g.	0	0